

Helsingin Konservatorion rehtori Rea Warme

Helsingin Konservatorio

Barokkimusiikin yhtyekurssit

Opetushallitus on myöntänyt valtionavustusta Helsingin Konservatorion taiteen perusopetuksen Barokkimusiikin yhtyekurssit -hankkeelle.

Hankkeen tavoitteet

Barokkimusiikin yhtyekurssit -hankkeen keskeisinä tavoitteina oli

- tutustuttaa oppilaat tyylinmukaiseen barokkimusiikin esittämiseen
- innostaa heitä yhteismusisointiin ja barokkimusiikin soittamiseen elämyksellisyyden avulla
- kehittää opettajien barokkimusiikin tyylin- ja ohjelmistontuntemusta
- antaa uusia valmiuksia barokkimusiikin opetukseen
- tutustuttaa opettajat ja oppilaat barokin ajan tansseihin
- edesauttaa tanssirytmien oikeaa painottamista soittaessa
- kehittää eri instrumenttien oppilaiden ja opettajien välistä vuorovaikutusta
- lisätä yhteisöllisyyttä aktivoimalla oppilaiden vanhemmat seuraamaan opetusta ja konsertteja.

Hankkeen suunnittelu ja toteutus

Hanke suunniteltiin Helsingin Konservatorion ja Suomalaisen barokkiorkesterin yhteistyönä. Kouluttajina toimivat barokkiorkesterin muusikot sekä renessanssin ja barokin teoksiin perehtynyt tanssija. Hankkeeseen osallistui 16 opettajaa ja 53 konservatorion musiikin perusopetuksen oppilasta. Soittajista nuorimmat olivat vasta 7-vuotiaita, noin vuoden viulua soittaneita lapsia. Vanhimmat olivat noin 20-vuotiaita. Soitinvalikoima oli seuraava: cembalo (pianistit), viulu, barokkiviulu, alttoviulu, barokkialttoviulu, sello, barokkisello, nokkahuilu, huilu, traverso, barokkikitara, kellopeli, kehärumpu, tamburiini ja säkkipilli.

Hanke muodostui opettajille ja musiikin perusopetuksen oppilaille suunnatuista yhtyekursseista. Opettajien kurssilla perehdyttiin barokkisävellysten tanssiosiin, koristeluun, esityskäytäntöihin, continuo perusteisiin groundien avulla sekä fantasia-tyyliin. Opettajat saivat ohjausta myös historiallisten soittimien soitossa. Opettajien kurssi jatkui osittain samanaikaisesti oppilaiden kurssin kanssa. Tällä tavoin opettajat saivat valmiuksia harjoittaa oppilaidensa kanssa kurssin ohjelmistoa myös soittotuntien yhteydessä.

Kurssin aikana oppilaat harjoittelivat konserttien ohjelmiston ja kokeilivat historiallisten soittimien soittamista. Muun muassa kaikki kurssille osallistuneet pianistit soittivat konsertissa cembaloa.

Hankkeeseen liittynyt barokkitanssin opetus toteutettiin sekä syys- että kevätlukukaudella. Myös tanssin opetuksen osalta opetus oli jaettu osin opettajien ja oppilaiden omiksi ja osin yhteisiksi jaksoiksi. Opettajat eivät osallistuneet barokkitanssien esittämiseen, koska he soittivat konsertissa yhdessä oppilaiden kanssa. Osa lapsista sen sijaan esitti joitakin tansseja konservatorion soitinesittelypäivänä sekä kahdessa Kuningas tanssi -konsertissa. Metropolia ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelman samanaikaisesti toteuttamat barokkitanssin ja barokkikitaransoiton kurssit

yhdistyivät konservatorion hankkeeseen päätöskonserteissa. Ne eivät kuitenkaan olleet osa tätä hanketta tai sen rahoitusta.

Kurssilla valmistettiin seuraava ohjelmisto:

- 3. 5. Lully (1632—1687): Alkusoitto oopperasta Armide
- L.-N. Clerambault (1676 —1749): Prelude C
- J. B. Lully: Kaksi Menuettia
- J. B. Lully: La Marie G
- 3. B. Lully: Chaconne Darlequin G (baletista Le Bourgois Gentilhomme, Porvari aatelismiehenä)
- J. B. Lully: Bouree pour le Basques C
- L.-N. Clerambault: Prelude c
- F. Couperin (1668—1733): Courante c
- J. B. Lully: Sarabande g
- 3. B. Lully: Deuxieme Air, Gavotti B (baletista Le Bourgois Gentilhomme)
- M. Marais (1656—1728), Scarlatti (1685 —1757), d'Anglebert (1635—1691) jne.: Folies d'Espagne d
- J. B. Lully: Air des Espagnoles B (baletista Le Bourgois Gentilhomme)
- 3. B. Lully: Premier Air
- J. B. Lully: Marche pour la ceremonie des Turcs (baletista Le Bourgois Gentilhomme)
- M. Marais: Menuetti
- M. R. Lalande (1657—1726): Carillion
- 3. B. Lully: Passacaille oopperasta Armide
- 3. Ph. Rameau (1683—1764): Tambourin

Hankkeen kaksi Kuningas tanssii -päätöskonserttia järjestettiin 23.4.2010. Konserteista toinen järjestettiin koululaiskonserttina, jossa yleisönä oli noin 400 koululaista, toinen iltakonserttina, jossa yleisömäärä oli noin 200. Oppilaiden ja opettajien sekä Metropolin-ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelman tanssijoiden lisäksi konsertissa esiintyi myös barokkitanssija. Konsertteihin oli vapaa pääsy.

Hankkeen tulokset

Opettajat ja oppilaat

Hanke onnistui erinomaisesti ja kaikki sille asetetut tavoitteet toteutuivat hienosti. Niin opettajat kuin oppilaatkin sitoutuivat hankkeeseen esimerkillisesti. Opettajat pystyivät laajentamaan barokkimusiikin opettamisessa ja soittamisessa tarvitsemiaan tietoja ja taitoja. Oppilaat saivat aivan uudenlaisen kokemuksen orkesterissa soittamisesta sekä muun muassa continuosoitosta, jossa vain vasemman käden osuus on nuotinnettu. Heidän musiikin esittämisessä ja yhteismusisoinnissa tarvittavat instrumenttitaivonsa kehittyivät, kuten myös ilmaisu kykynsä ja esiintymistaitonsakin. Aivan aloittelijatkin saattoivat olla mukana yhtyeistä lopulta muodostuneessa orkesterissa, jossa niin opettajat kuin oppilaat soittivat yhdessä. Hanke tuotti oppilaille musiikillisia elämyksiä sekä edisti myös opettajien ja oppilaiden vuorovaikutusta.

Tanssi

Tanssija Steven Playerin osallistumisella hankkeeseen oli suuri merkitys. Hänen inspiroiva ja karismaattinen otteensa kouluttajana ja esiintyjänä jäi varmasti kaikkien mieleen. Playerilla oli harvinaislaatuinen taito saada nykypäivän lapset innostumaan barokkiajan tansseista ja myös kyky opettaa varsin vaikeita koreografioita lapsille. Barokkimusiikin kokeminen liikkeenä kuului monelle osallistujalle avanneen aivan uuden maailman. Lapset oivalsivat soittavansa 'tanssimusaa'.

Konserttien yleisöt olivat esityksistä innoissaan ja kannustivat esiintyjiä spontaanein väliaplodein ja bravo-huudoin. Jopa täysi salillinen koululaisia seurasi esityksiä keskittyneesti ja mukana eläen.

Vanhemmat

Oppilaiden vanhemmat olivat kiitollisia siitä, että varsinaisen soittoharjoittelun ohella heidän lapsensa saivat osallistua mieleenpainuvaan ja kehittävään hankkeeseen, jolla saavutettiin myös yhteisöllisyyttä kehittäviä tavoitteita. Hanke vaikuttaisi lisänneen myös oppilaiden vanhempien keskinäistä verkostoitumista ja kommunikointia. Hanke soveltuu mielestämme mainiosti toteutettavaksi muissakin musiikkioppilaitoksissa. Onnistunut toteutus vaatii niin opettajien kuin oppilaidenkin sitoutumista hankkeeseen. Hankkeen aikataulua kannattanee kuitenkin tiivistää ja selkiyttää tässä hankkeessa toteutuneeseen nähden.

/

/